

A. FILIPOVIĆ, *Torzo*

pa nastaje niz djela s postimpresionističkim obilježjem s kojima se predstavlja kao izraziti kolorist (*Mrtva priroda*, *Interieur*). Osobito mjesto u njegovu opusu zauzimaju studije domaćih i divljih životinja, po kojima ide u red naših najistaknutijih animalista (*Lavovi*, *Tigar*, *Bikovi na livadi*). Radio je također i skulpture životinja (*Leopard*). Bavio se zidnim slikarstvom te je u zgradi Narodne skupštine u Beogradu izveo 1939. veliku fresko-kompoziciju. Ostavio značajan opus crteža i grafika. Uz to se bavio ilustracijom i opremom knjiga, a posebice karikaturom. Suradivao je u beogradskom »Ošišanom ježu«, a također je pisao o karikaturi. Samostalno je izlagao u Zagrebu, Vukovaru, Osijeku, Đakovu, Pragu, Beogradu, Pazinu, Vinkovcima i Slavonskom Brodu.

LIT.: V. Jurković, Slikar Vlatko Filakovac, Hrvatska prosvjeta, 1914, 11–12. — G. Krklec, Vladimir Filakovac, Reč i slika (Beograd), 1926, 9. — M. Kašanin, Izložba slikarskih radova g. Filakovca, Srpski književni glasnik (Beograd), 1927, 1. — M. Peić, Vladimir Filakovac, Republika, 1964, 2–3. — Isti, Vladimir Filakovac, u knjizi: Hrvatski slikari i kipari (Slavonija–Srijem), Osijek 1969. — R. Gotthard-Skiljan, Vladimir Filakovac, crteži i grafike 1911–1930 (katalog), Zagreb 1971. D. Hć.

FILIĆ, Krešimir, povjesničar i muzealac (Bjelovar, 16. II. 1891 – Varaždin, 31. XII. 1972). Studirao u Beču i Pragu. Bio je profesor gimnazije u Varaždinu 1917–42, poslije direktor Gradskoga muzeja. Zaslужan za osnivanje Muzealnoga društva (1923), Gradskoga muzeja (1925) i Moderne galerije hrvatske umjetnosti (1939) u Varaždinu. Zalagao se za adaptaciju Staroga grada za potrebe muzeja. Pisao članke, rasprave i monografije.

BIBL.: *Život i prilike grada Varaždina od god. 1840–1860*, Godišnji izvještaj Drž. realne gimnazije u Varaždinu za god. 1928/29, Varaždin 1929; *Varaždin u prošlosti*, Spomenica varaždinske gimnazije, 1636–1936, Varaždin 1937; *Inventar varaždinske tvrđe iz godine 1854*, VjZa, 1937; *Varaždinski muzej*, Varaždin 1943; *Franjevci u Varaždinu*, Varaždin 1944; *Banjski dvori nedaleko Varaždina*, Tkalčićev zbornik, Zagreb 1958; *Tri žrtvenika isusovačke crkve u Varaždinu*, Bulletin JAZU, 1967–74, 1–3.

LIT.: V. Švarc-Kalafatić, U povodu 80. godišnjice prof. Krešimira Filića, Vijesti MK, 1971, 1. — D. Ivaniš, Krešimir Filić, ibid., 1973, 2. D. Iv.

FILIGRAN, tehnika upotrebe zlatnih ili srebrnih (rjeđe bakrenih, željeznih) žica za komponiranje ornamentalnih motiva, često kombiniranih s granulacijom. Zlatni f. rađen je ponajviše u ant. doba i u sr.vijeku, dok srebrni prevladava kasnije, ali je često pozlaćen posve ili djelomično. Žice se savijaju i međusobno vežu; tako se formiraju komplicirani linearni motivi u plohi, koja je položena na metalnu podlogu ili stoji slobodno (*ažur-filigran*), obično raščlanjena i obrubljena tankim metalnim trakama, zbog delikate strukture filigrana. U filigranskoj tehnici izrađuje se uglavnom

nakit (naušnice, narukvice), a i veći predmeti (križevi, korice za rukopise, kutije). Tehnika filigrana poznata je već oko 2500. u drugom naselju Troje, zatim u mikenskoj (oko 1500) i etruščanskoj (VI. st.) kulturi. Osobito se razvija za seobe naroda a vrhunac doseže VI–XII. st. u Bizantu. — Po uzoru na Bizant nastalo je u dalm. zlatarstvu IX. i X. st. nekoliko domaćih varijanta naušnica u dobrom filigranu. Izradba filigranskog nakita održala se u pučkoj umjetnosti sve do danas.

Naziv f. upotrebljava se i za tzv. vodeni znak, tj. znakove (slova, imena, figure) utisnute u papir još u tijeku proizvodnje radi osiguranja od krivotvorenja. Prvi vodeni znakovi pojavljuju se u XIII. st. i po njima je moguća datacija i lokacija isprava, kodeksa i dr.

LIT.: E. Krohn, Über Geschichte und Verbreitung des Filigrans, Berlin 1936. — S. Traljić i V. Mošin, Vodeni znakovi XIII i XIV st., Djela JAZU, 1957. I. Bh.

FILIP, Konrad, slikar (Zagreb, 9. X. 1874 – München, za vrijeme II. svj. r.). Učenik Obrtne škole u Zagrebu, zatim Škole za umjetnički obrt i Akademije u Münchenu. Slikao je žanr-prizore iz muslimanskog života (*Molitva muslimana*) i portrete (*A. Starčević*). Radio je pod utjecajem pariške škole. Samostalno izlagao u Münchenu (1900) i Zagrebu (1919).

LIT.: I. Kršnjavi, Pogled na razvoj hrvatske umjetnosti u moje doba, HK, 1905.

FILIPČIĆ, Ivan, arhitekt (Zagreb, 24. X. 1933). Diplomirao je na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1959. Bavi se projektiranjem javnih i stambenih zgrada. Kreativnim odabirom tradicionalnih elemenata koje skladno uklapa u krajolik postiže ravnotežu arhitektonskoga volumena.

Važnija su mu izvedena djela: hotel za samce u Borovu (1965), hotel »Barbara« u Zadru (1970, sa Z. Bregovcem), Spomen-dom u Kumrovcu (1974, s B. Šerbetićem, nagrada »V. Nazor«), kulturni centar u Pazinu (1981), bolnica za reumatske bolesti u Krapinskim Toplicama (1987), te tržnica u Zaprešiću (1991). Sudjelovao je na natjecajima za Nacionalnu biblioteku u Skoplju (1962, II. nagrada, s B. Šerbetićem i Z. Vrusom) i turističko naselje u Petrovcu na moru (1971, II. nagrada, s B. Šerbetićem).

LIT.: I. Maroević, Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj, Arhitektura, 1981, 176–177. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, ibid., 1986, 196–199. Z. Kol. i R.

FILIPJAKOV → SVETI FILIP I JAKOV

FILIPOVIĆ, Augustin, kipar (Davor, 8. I. 1931). God. 1949–52. polazio je Akademiju u Zagrebu. Diplomirao je na Akademiji u Rimu 1954 (prof. Guarisi). God. 1959. odlazi u Kanadu gdje je profesor na Brock University, St. Catharines i University of Guelph (Ontario). Modelira veće skulpture namijenjene javnim prostorima (*Veliki reljef*, 1970) i komornu plastiku lirskega karaktera. Poslije 1970. figuralni oblik pretvara u apstraktni znak (*Ofelija*, 1972; *Odnos*, 1972). Samostalno je izlagao u Rimu (1954, 1956),

F. FILIPOVIĆ, *Mrtva priroda*